

Praktische richtlijnen voor uitselecteren van kippen die niet geschikt zijn om getransporteerd te worden

Voor pluimveehouders en vangploegen

Hilde Van Meirhaeghe
Vetworks

Praktische richtlijnen voor uitselecteren van kippen die niet geschikt zijn om getransporteerd te worden

Hilde Van Meirhaeghe - Vetworks

Inleiding

De pluimveehouder zorgt ervoor dat de dieren gedurende de hele productieronde in optimale omstandigheden gehouden worden met respect voor dierenwelzijn. Ook tijdens de laatste fase van het productie proces moet dierenwelzijn gegarandeerd zijn, daarom is het belangrijk dat zowel de pluimveehouder als de vangploegen erop toezien dat alleen gezonde dieren die geschikt zijn voor transport naar het slachthuis geladen worden en dat dieren die niet geschikt zijn uitgeselecteerd worden en op diervriendelijke wijze geëuthanaseerd worden. Op deze manier zal het aantal DOA 'dead on arrival' in het slachthuis beperkt worden en kan pijn worden vermeden tijdens transport voor dieren die gewond of ziek zijn.

De bedoeling van de trainingsmodule is om pluimveehouders en vangploegen duidelijke richtlijnen te geven om te beslissen welke dieren uitgeselecteerd moeten worden en niet geschikt zijn om vervoerd te worden.

Uitselecteren gedurende de ganse ronde

Het uitselecteren van zieke en zwakke dieren is de taak van de pluimveehouder gedurende de ganse ronde vanaf dag één tot het moment van laden. Het doel is om de toom gezond en zo uniform mogelijk te houden, zodat elk dier toegang heeft tot voer en water voorziening en niet verstoten wordt in de groep. In de eerste dagen worden niet leefbare kuikens en kuikens met aangeboren afwijkingen verwijderd en geëuthanaseerd.

Elke dag doet de pluimveehouder minstens éénmaal zijn ronde in de stal en inspecteert de toom. Er wordt gekeken of de toom gezond is, de stalomgeving voldoet zodat de dieren zich comfortabel voelen. Normale dieren gaan bewegen als men door de stal loopt. Individuele dieren die niet bewegen, zwak, ziek of gewond zijn worden uitgeselecteerd om dierenleed te besparen, en op humane wijze geëuthanaseerd.

De pluimveehouder moet vooraleer de vangploeg komt een laatste inspectieronde doen en zieke of gekwetste dieren, die niet geladen mogen worden, verwijderen en euthanaseren.

Op het moment van laden zal samen met de pluimveehouder ook de vangploeg er op toezien dat dieren die niet geschikt zijn naar het slachthuis te gaan, niet geladen worden. Ook de dieren die gewond zijn tijdens vangen mogen niet geladen worden.

Euthanasie gebeurt op een snelle manier met minimale stress voor de dieren. De methode hangt af van het aantal en gewicht van de dieren. De persoon die de euthanasie uitvoert moet competent zijn.

Belangrijkste redenen waarom pluimvee niet geschikt is om te laden: (EFSA AHAW panel)

- Duidelijke tekenen van ziekte
- Cachexie , te klein, te mager
- Kan niet opstaan of meer dan enkele stappen zetten
- Open wonden en prolaps
- Ontwrichte of gebroken botten (vleugels of poten)
- Slechte bevedering bij lage buiten temperatuur (leghen)
- Natte veren bij koude buiten temperatuur(behalve eenden of ganzen)

Duidelijke tekenen van ziekte

Zieke dieren lopen hoog risico om te lijden tijdens transport en ook niet levend het slachthuis te bereiken, daarom mogen deze niet geladen worden en moeten geëuthanaseerd worden.

Duidelijke tekenen van ziekte omvatten:

- Ademhalingsproblemen: snakken naar lucht, ademhalingsbewegingen duidelijk zichtbaar, waterige of etterige oog en neusvloeï, dikke koppen, ascites. Niet te verwarren met hijgen omwille van hoge temperaturen of stress door het vangen.
- Diarree met besmeurde veren onder de staart
- Zenuwsymptomen: draainekken, verlammingen
- Dieren die niet kunnen bewegen als ze benaderd worden
- Donker rode, paarse kam en lellen

Cachexie, te klein, te mager

Dieren die te mager en te klein zijn ten opzichte van het gemiddelde gewicht van de toom, of extreem mager of cachectisch zijn, kunnen zich niet behoorlijk van drinkwater voorzien omdat het drinkstelsel te hoog staat voor hen. Deze dieren hebben verhoogd risico op DOA en zullen verder uitdrogen tijdens transport, en ook afgekeurd worden, daarom mogen ze niet geladen worden.

Er zijn verschillende scoringsmethoden om de lichaamsconditie pluimvee te beoordelen, maar belangrijk bij de beoordeling om rekening te houden of het om vleeskippen, kalkoenen of leghennen gaat. (Zie poster einde document)

Kan niet opstaan of meer dan enkele stappen zetten, ernstige kreupelheid

Normale dieren gaan bewegen als men door de stal loopt.

Elk dier dat niet kan staan of met meer dan een paar stappen kan zetten mag niet geladen worden. Dieren die nog kunnen lopen, maar moeilijk, traag, alleen als ze gedreven worden, en zich snel gaan neerzetten, of dieren die niet op beide poten kunnen staan en als ze zich voort bewegen steunen op vleugels of loopbeen, moeten tijdens de ronde uitgeselecteerd worden en mogen niet geladen worden.

Open wonden en prolaps

Dieren met open diepe wonden in de huid en onderliggende weefsels die niet genezen zijn of geïnfecteerd zijn en ontstoken (bijv. abscessen) mogen niet geladen worden. Kleine schaafwonden, krassen of wonden die genezen zijn, vormen geen reden om dieren ongeschikt te verklaren voor transport.

Bij pluimvee is elke prolaps of verzakking van de cloaca in wezen vergelijkbaar met wonden bestaande uit onbeschermd, uitpuilend vlees dat mogelijk pijnlijk is en vatbaar voor verder letsel en infectie waardoor het dier ongeschikt wordt voor vervoer.

Ontwrichte of gebroken botten

Ontwrichting van heup of vleugel of gebroken botten is pijnlijk zeker als dieren gemanipuleerd worden of bewegen. Deze dieren moeten uitgeselecteerd worden en zijn niet geschikt om te vervoeren.

Slechte bevedering bij lage buiten temperatuur (leghen)

Leghennen op het einde van de ronde met slechte bevedering, lopen hoger risico op koude stress gedurende laden en transport, omdat ze onvoldoende geïsoleerd zijn. Er dient rekening gehouden worden met de weersomstandigheden tijdens laden en transport, de combinatie van koude temperatuur (<10°C) en wind, en als de dieren nat kunnen worden verhoogd het risico op koude stress. Dieren met slechte bevedering die bovendien ook mager zijn, zijn bij slechte weersomstandigheden meest gevoelig voor koudestress. Tekenen van koude stress zijn beven, bij mekaar kruipen en koud aanvoelen van de dieren.

Indien geen preventieve maatregelen genomen worden, zijn deze dieren niet geschikt voor transport.

Natte veren bij koude buiten temperatuur(behalve eenden of ganzen)

Dieren mogen niet nat zijn voor het laden en tijdens transport bij lage buitentemperaturen en er risico is op koudestress. Natte veren is een reden om niet te laden in koud weer als er geen preventieve maatregelen genomen worden. Dit geldt niet voor eenden en ganzen omdat hun verenkleed is aangepast om nat te worden.

Preventieve maatregelen zijn: aangepaste ventilatie tijdens transport, gebruik van dekzeilen, beladingsdichtheid aanpassen, vermijden dat dieren nat worden en goede planning en timing van laden, transport en slachten.

Instructies voor uitselecteren

- Pluimveehouder: uitselecteren tijdens de ronde en voor het laden
- Vangploeg: uitselecteren wat niet mag geladen worden tijdens vangen

Vleeskippen

Selectie eerste week : niet leefbare en aangeboren afwijkingen

Later in de ronde en bij laden:

- Individuele dieren
 - o Zwak, suf
 - o Te klein, mager
 - o Vocht of etterige uitvloeï van ogen of neus
 - o Dikke koppen
 - o Ontwricht, gebroken, uitstekend bot
 - o Diepe wonden
 - o Kan niet opstaan of bewegen omwille van fysieke afwijking of letsel
 - o Natte veren bij koude buiten temperatuur en geen preventieve maatregelen
- Op toom niveau
 - o Aviaire Influenza
 - o NCD
 - o Algemene tekenen van ziekte, massale sterfte in de toom

Leg

Leghennen tijdens de ronde en bij laden

- Individuele dieren
 - o Zwak, suf
 - o Donker rode, paars, zwarte kam en lellen
 - o Vocht of etterige uitvloeï van ogen of neus
 - o Dikke koppen
 - o Prolaps of bloed uit de cloaca
 - o Zeer mager en zwak, uitgemergeld, borstbeen scherp te voelen
 - o Ontwricht, gebroken, uitstekend bot
 - o Diepe wonden
 - o Kan niet opstaan of bewegen omwille van fysieke afwijking of letsel
 - o Slechte bevedering bij koude buiten temperatuur en geen preventieve maatregelen
- Lichaamsconditie: tekening of echte foto's
- Op toom niveau
 - o Aviaire Influenza
 - o NCD
 - o Algemene tekenen van ziekte, massale sterfte in de toom

Hou rekening met:

- Algemene conditie van de dieren
- Duur en omstandigheden van transport weersomstandigheden, ladingsdensiteit, ventilatie mogelijkheden, dekzeilen.
- Zal de toestand verslechteren tijdens transport?
- Wat is de kans op afkeuring in het slachthuis?

Bij twijfel over algemene gezondheid van de toom of risico op aangifteplichtige ziekten of voedselveiligheid: raadpleeg een dierenarts

Referenties

EFSA AHAW Panel (EFSA Panel on Animal Health and Welfare), Scientific Opinion on the welfare of domestic birds and rabbits transported in containers. EFSA Journal 2022;20(9):7441, 188 pp.

<https://doi.org/10.2903/j.efsa.2022>.

'Should this bird be loaded?' handbook

<https://www.poultryindustrycouncil.ca/downloads/handbook.pdf>

Consortium of the Animal Transport Guides Project (2017). 'Guide to good practices for the transport of Poultry' doi: 10.2875/457530

<http://www.animaltransportguides.eu>

WELKE DIEREN UITSELECTEREN TIJDENS DE RONDE WANT NIET GESCHIKT VOOR TRANSPORT

Individuele dieren met onderstaande symptomen

• WEEK 1

			
Zwak, Suf, lethargisch	Sterrenkijker, gespreide poten	Te klein, zeer mager	Slechte navelkwaliteit

• TIJDENS DE HELE RONDE

			
Dikke koppen	Malformatie: gewrichten, bek	Vocht of etterige uitvloeï van ogen of neus	
			
Grote, diepe wondes	Ontwricht, gebroken, uitstekend bot	Kan niet opstaan of bewegen omwille van fysieke afwijking of letsel	Te klein, zeer mager

Op toom niveau

Toom in slechte toestand

Newcastle Disease - Draainek

Aangifte plichtige ziekten: Aviaire influenza

Conclusie

Dieren uitselcteren want niet geschikt voor transport:

- WEEK 1
 - Zwak, suf & lethargisch
 - Sterrenkijker, gespreide poten
 - Te klein, zeer mager
 - Slechte navelkwaliteit
- TIJDENS DE HELE RONDE
 - Dikke koppen
 - Malformatie: gewrichten & bek
 - Vocht of etterige uitvloeit van ogen of neus
 - Grote, diepe wonden
 - Ontwricht, gebroken, uitstekend bot
 - Kan niet opstaan of bewegen omwille van fysieke afwijking of letsel
 - Te klein, zeer mager
- TOOM NIVEAU
 - Algemene tekenen van ziekte, massale sterfte in de toom
 - Newcastle Disease - Draainek
 - Aangifte plichtige ziekten: Aviaire influenza
 - Natte veren bij koude buiten temperatuur

→ Dieren die niet geschikt zijn voor transport moeten zo snel mogelijk humaan geëthanaseerd worden.

Voor meer informatie kan u terecht bij Kipvang Project
Copyright afbeeldingen horen bij originele auteur

WELKE DIEREN UITSELECTEREN TIJDENS DE RONDE WANT NIET GESCHIKT VOOR TRANSPORT

Individuele dieren met onderstaande symptomen

  		
Zwak, Suf	Donker rode, paarse, zwarte kam en lellen	Vocht of etterige uitvloeï van ogen of neus
		
Dikke koppen	Prolaps of bloed uit de cloaca	Grote, diepe wondes
		
Zeer mager en zwak, uitgemergeld, borstbeen scherp te voelen	Ontwricht, gebroken, uitstekend bot	Kan niet opstaan of bewegen omwille van fysieke afwijking of letsel

Op toom niveau

Toom in slechte toestand

Newcastle Disease - Draainek

Aangifte plichtige ziekten: Aviaire influenza

Conclusie

Dieren niet geschikt voor transport:

- Zwakke, suffice dieren
- Donker rode, paars, zwarte kam en lellen
- Vocht of etterige uitvloeit van ogen of neus
- Dikke koppen
- Prolaps of bloed uit de cloaca
- Grote, diepe wondes
- Zeer mager en zwak, uitgemergeld, borstbeen scherp te voelen
- Ontwricht, gebroken, uitstekend bot
- Kan niet opstaan of bewegen omwille van fysieke afwijking of letsel
- Algemene tekenen van ziekte, massale sterfte in de toom
- Newcastle Disease - Draainek
- Aangifte plichtige ziekten: Aviaire influenza
- Slechte bevedering bij koude buitentemperaturen

→ Dieren die niet geschikt zijn voor transport moeten zo snel mogelijk humaan geëuthanaseerd worden.

Voor meer informatie kan u terecht bij Kipvang Project
Copyright afbeeldingen horen bij originele auteur

LICHAAMSCONDITIONIESCORE

Lichaamsconditiescore 2 of 3
weerspiegelt gezonde dieren met goede
spierspanning.
Deze dieren mogen geladen worden.

Lichaamsconditiescore 1
Zonder deze dieren af en waarschuw de
verantwoordelijke.

Magere leghennen eind productie MOGEN NIET worden verward met uitgemergelde dieren.

Leghennen eind productie zullen minder gespierd zijn dan vleeskuikens of kalkoenen vanwege hun productiecycclus en genetica. Leghennen kunnen een conditiescore van 1 krijgen en toch geladen worden. Echter kunnen er wel voorzorgsmaatregelen nodig zijn (bijv. aanpassing van de beladingsdichtheid, dekzeilen).

Lichaamsconditiescore 0 weerspiegelt een
uitgemergeld, zeer magere en zwakke vogel.
Het borstbeen is heel gemakkelijk te voelen.
De spieren duiken aan de zijkant in het borstbeen
(holle borstspier).

Uitgemergelde dieren zijn zwak en hebben niet de nodige energiereserves om de stress van het vangen en vervoeren te doorstaan en zullen waarschijnlijk dood zijn bij aankomst.

